

150 DNÍ ŘEDITELE DOC. JANA BURIANA V ČELE NÁRODNÍHO DIVADLA

V srpnu 2013 nastoupil doc. Jan Burian za vyhrocených okolností do pozice ředitele Národního divadla. Jeho prvním cílem bylo stabilizovat kritickou situaci.

„Ministryně kultury mi uložila na základě Závěrečné zprávy o zjištění stavu státní příspěvkové organizace Národní divadlo ze dne 10. 6. 2013 realizovat nápravná opatření a řídit se doporučeními na základě výsledků uvedené zprávy,“ říká Jan Burian.

Úkoly se týkaly mj. bezodkladné změny systému odměňování. Burian měl došetřit zjištění v oblasti sporů se společností Themos, s.r.o., i v oblasti smluvních vztahů typu Energy Performance Contracting. Pokyn ministryně dále požadoval nápravu situace v oblasti daně z příjmů. Zpráva se rovněž zabývala porušováním zákona o účetnictví - krytí finančních rizik, uplatňováním finančních nároků ze strany Národního divadla při vedení soudních sporů, porušováním rozpočtové kázně při financování projektů EPC, neexistencí pracovních náplní a vnitřního platového předpisu, neplatností některých ustanovení kolektivní smlouvy, porušováním zákona o zaměstnanosti a nejasnostmi při uzavírání smluv na základě autorského zákona.

„Sérií nejrůznějších opatření jsme docílili stavu, že do roku 2014 vstupujeme nejen v souladu s ministerským pokynem, ale především v souladu s platnou legislativou,“ ujišťuje Burian.

V průběhu realizace nápravných opatření byly provedeny další analýzy a nové vedení má nyní dostatečnou orientaci v problematice. První zkušenosti s řízením ND potvrdily předpoklad Garanční rady ND i signály obsažené ve Zprávě o stavu příspěvkové organizace ND. Národní divadlo je unikátně rozsáhlá instituce, která v řadě případů postupuje podle jiných pracovních standardů, než je obvyklé v ČR. Transformace této instituce do nového typu organizace, odpovídající současným uměleckým i ekonomickým požadavkům, se jeví jako nezbytná. Dlouhodobé zanedbávání potřebných systémových změn prohlubuje provozní, ekonomické i umělecké problémy ND, které tak neumožňují zvyšovat žádanou mezinárodní konkurenceschopnosti a domácí uměleckou prestiž.

V úterý 4. února 2014 předložil Jan Burian k projednání GARANČNÍ RADĚ Národního divadla **KONCEPCI DALŠÍHO ROZVOJE ND**. Cílem navrhovaných opatření a změn je vytvoření moderního prostředí uvnitř i vně této instituce, které by odpovídalo požadavkům soudobé divadelní tvorby.

Po celou dobu historie ND se opakují situace, kdy si odborné autority uvědomují nutnost jeho transformace, nové pojmenování jeho funkčních částí, reformu podmínek jeho existence a zařazení a nutnost obnovy v duchu standardních evropských zkušeností. Většina diskusí od roku 1989 do dneška se ostatně točí kolem tzv. autonomie uměleckých souborů – hlavního cíle koncepce Jana Buriana. *„Současný nevyhovující stav ND je důsledkem celého jeho historického vývoje. Původně koncipované vícesouborové divadlo s provozem v jedné divadelní budově bylo již v době svého vzniku považováno za nedostatečné,“* popisuje kontext Jan Burian.

„Umělecké nároky, které jsou na ND často uplatňovány, se buď vzájemně vylučují, anebo není jejich naplnění v silách profesionálního divadla. Máme být ‚první scénou‘, máme reprezentovat, inovovat, experimentovat, ručit za vysokou kvalitu, mít silné mezinárodní renomé, věnovat se českým tématům, podporovat začínající tvůrce, spolupracovat s prestižními zahraničními jmény a zároveň prodat každoročně více než 1000 představení na čtyřech nebo pěti scénách. Ve snaze naplnit tyto požadavky je program ND natolik silně rozkročen, že ztrácí dostatečně jasnou identitu, vytváří si jen obtížně konkrétní divácké adresy a vlastně tak setrvává v dobách, kdy Národní divadlo bylo jediným českým profesionálním divadlem nebo dokonce jediným na území města Prahy.“

„Je však třeba otevřeně říci, že cílem transformace ND není snížení nákladů jako celku. Profesionální divadla v Čechách, včetně ND, jsou podfinancovaná a obtížně konkurenceschopná. Praha jistě není Paříž, Londýn ani Vídeň, ale musí mít podstatně vyšší ambice než je tomu v současnosti,“ upozorňuje Jan Burian. „Chceme-li být součástí evropského divadla, chceme-li ukázat Českou republiku jako zemi s výjimečnou a živou kulturní tradicí, nemůžeme nadále spravovat Národní divadlo na základě rozpočtu, který není znám s dostatečným předstihem nebo ve stavu s hroutícími se budovami a zařízeními,“ vysvětluje Burian. Transformaci ND lze dosáhnout jeho vyšší efektivity v horizontu více než několika let. Okamžité úspory by neznamenal nic jiného než přijetí restriktivní strategie, omezování provozu, služeb, počtu představení i premiér. V případě této strategie však nelze hovořit o koncepci rozvoje ale jen o koncepci postupného úpadku.

„Koncepce rozvoje ND nemůže být zároveň strategií jednoho vedení nebo ředitele. Úroveň ND a další perspektivy jsou podmíněny celospolečenským konsenzem a potřebou, které musí široce přesahovat hranice divadelní obce,“ říká Burian.

Cílem transformace ND musí být vytvoření moderně řízené instituce, která své výjimečné postavení dané historickým vývojem, veřejným vnímáním a podporou státu, využívá k vytváření divadelních děl schopných mezinárodní konkurence, vstřebávající inspirace soudobého divadelního umění, rozvíjející specificky české tvůrčí postupy a postoje a splňující vysoké nároky umělecké profesionality.

Řešením pro ND je vytvoření skutečně právně, ekonomicky i umělecky samostatných celků pod společnou značkou a poskytování společných podpůrných a servisních služeb výhradně v těch oblastech, kde to bude efektivní nejen ekonomicky, ale také z hlediska umělecké kvality jednotlivých inscenací a představení.

Samostatné právnické osoby – Opera, Balet, Činohra – budou využívat služeb společné servisní organizace na základě řádných obchodních vztahů. Současné ředitelství ND bude zastupovat společné zájmy, řešit základní strategické otázky a provádět kontrolu. Systém řízení ND by měl odpovídat organizaci tzv. holdingového typu. ND jako instituce zřídí jednotlivé právnické osoby, vůči kterým bude vykonávat příslušná práva. Jednotlivá divadla budou zároveň disponovat všemi právy samostatné právnické osoby s výhradou práv vůči určenému státnímu majetku a s výhradou práv vůči činnostem, které budou provádět společně ve vztahu k ředitelství či servisní organizaci. Toto řešení nejen že neznamená ztrátu společné značky, ale povede k významnému posílení pravomocí i odpovědnosti.

K tomuto řešení je nutné vytvořit nové legislativní a ekonomické podmínky. ND se musí transformovat na jiný typ právnické osoby, která by tento způsob řízení umožňovala.

„Uvědomuji si, že veškeré změny budou zároveň předmětem rozsáhlé veřejné diskuze, obav a pochybností,“ přiznává Jan Burian. „Celý historický vývoj ND však ukazuje, že bez nových a zásadních rozhodnutí nelze očekávat, že bude ND schopno plnit umělecké úkoly, které jsou po něm požadovány,“ varuje.

Jan Burian předkládá společně s Garanční radou ministři kultury návrh hlavních zásad **ZÁKONA O VEŘEJNOPRÁVNÍ INSTITUCI V KULTUŘE**, který se v této chvíli jeví jako nejrealističtější cesta k potřebným změnám.

Kontakt pro média:

Tomáš Staněk

tel.: +420 224 901 244, +420 605 207 249

fax: +420 224 901 286

e-mail: t.stanek@narodni-divadlo.cz

GENERÁLNÍ PARTNER
NÁRODNÍHO DIVADLA

KB

Partneři Národního divadla

ŠKODA

AutoCont

NADAČNÍ
FOND

BOHEMIAN
HERITAGE
FUND

Partner inscenací Národního divadla

Partner inscenací Baletu a Opery Národního divadla

Mecenáši Národního divadla

KOLOWRAT KRAKOWŠTÍ

Národní divadlo děkuje JUDr. Dominice Kolowrat-Krakowské
Maximilianu Kolowrat-Krakowskému a Francesce Kolowrat-Krakowské
za nezištnou a štědrú podporu.

Prof. Dr. Dadja Altenburg-Kohl

